

Jaarverslag 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Missie en visie

2. Comenius in het kort

2.1. Leven en werk

2.2. Comenius en Naarden

3. Activiteiten in 2020

3.1. Comeniusdag

3.2. Tentoonstellingen

3.3. Internationale contacten

3.4. Comenius Speld

3.5. Overige activiteiten

3.6. Bezoekersaantallen

4. Organisatie en beleid

4.1. Organisatie

4.2. Beleid

5. Financiën

Voorwoord

Wij zijn allen burgers van één wereld. Een mens haten, omdat hij elders is geboren, omdat hij een andere taal spreekt, omdat hij anders over de dingen denkt, omdat hij minder of meer dan jij weet, wat een onbegrip! Want wij zijn allen mensen en derhalve niet volmaakt. Wij hebben allen behoefte aan hulp. Niemand is zonder verplichtingen jegens anderen.

Comenius, *Consultatio Catholica* (1667)

Het jaar 2020 is geheel anders verlopen dan vooraf kon worden voorzien. De coronacrisis heeft ook het Comenius Museum geraakt. Zoals alle culturele instellingen moest ook ons museum maatregelen treffen tegen corona. De deuren werden voor langere tijd gesloten en diverse activiteiten moesten worden geannuleerd. Het jaarlijkse hoogtepunt, de Comeniusdag, kon evenmin doorgang vinden, en dat terwijl 2020 een bijzonder herdenkingsjaar was wegens de 350ste sterfdag van Comenius.

Het museum werd in het bijzonder getroffen door het overlijden van directeur Hans van der Linde op 24 april 2020. Zijn overlijden kwam niet onverwacht, maar betekent voor het museum een groot verlies omdat Hans tien jaar lang de drijvende kracht van onze organisatie is geweest. In maart 2020 heeft de Stichting Comenius Museum Hans in een digitale bijeenkomst onderscheiden met de Comenius Speld, die uitgereikt wordt aan personen die bijzondere verdiensten hebben voor Comenius en de Stichting.

Op 7 december 2020 overleed Ursul de Geer. Het Comenius Museum onderhield via hem goede contacten met de familie De Geer, die in de zeventiende eeuw Comenius in Amsterdam heeft opgevangen. Buiten de termijn van dit jaarverslag, maar niet minder ingrijpend was het overlijden van Maria Krutzen op 23 maart 2021. Zij was een belangrijke steun en toeverlaat op het kantoor.

Ondanks deze tegenslagen hebben het bestuur, de directie, de Raad van Advies en de vrijwilligers zich ingespannen om het museum draaiende te houden en nieuwe plannen te ontwikkelen. De nieuwe tentoonstelling *Mundus Comenii – De Wereld van Comenius* is door onze Tsjechische collega's geïnstalleerd en grotendeels afgerond. Na de eerste lockdown werd de tentoonstelling *Reformpedagogiek op de schouders van Comenius* geopend. Dit viel ongeveer samen met het aantreden van een nieuwe directeur in de persoon van dr. John Exalto, die als bestuurslid al ongeveer een jaar in ons midden verkeerde.

In 2020 ontving het museum van afstammelingen van de familie De Geer als legaat een fraai schilderij waarop een voormoeder van Louis de Geer staat afgebeeld. We zijn de schenkers hiervoor zeer erkentelijk. In een van onze komende tentoonstellingen zult u het schilderij kunnen bewonderen.

We zijn trots op wat we het afgelopen jaar, ondanks tegenslagen, hebben kunnen realiseren en kijken met vertrouwen de toekomst tegemoet. We hebben ons in 2020 financieel redelijk kunnen handhaven dankzij de verschillende sponsors, waaronder de Vrienden van Comenius. In het bijzonder danken we hier het fonds van de Rabobank dat een aantal broodnodige investeringen mogelijk maakte.

Jan Landsaat (voorzitter Stichting Comenius Museum)

1. Missie en visie

Het Comenius Museum is een permanente instelling zonder winstoogmerk ten dienste van de gemeenschap, die materiële getuigenissen van en over Jan Amos Comenius en zijn gedachtegoed verwerft en behoudt. Ze verricht hiernaar tevens wetenschappelijk onderzoek. Het Comenius Museum stelt zich de volgende doelen:

- Het in stand houden van het Comenius Museum te Naarden met de daarin ondergebrachte verzameling gedenkstukken en documentatie omtrent het leven, het werk en het gedachtegoed van Comenius
- Het beheer van en het toezicht op het Comenius Mausoleum en het zorgdragen voor de toegankelijkheid ervan
- Het bijdragen aan het behoud van de culturele erfenis van Comenius door het uitdragen van kennis over de persoon Comenius en zijn gedachtegoed

2. Comenius in het kort

De Stichting Comenius Museum in Naarden draagt zorg voor het Comenius Museum en Mausoleum. Het museum zet zich in om het gedachtegoed van Comenius onder de aandacht te brengen door middel van tentoonstellingen, lezingen, publicaties, de jaarlijkse Comeniusdag, het uitreiken van de Comeniusprijs en andere activiteiten. Het Comenius Museum werkt daarbij samen met instellingen uit binnen- en buitenland. De internationale verbindingen met verschillende Europese landen waaronder met name Tsjechië en Slowakije zijn van grote waarde. De activiteiten vinden plaats in en vanuit het museum en het naastgelegen mausoleum.

2.1. Leven en werk

Jan Amos Comenius werd op 28 maart 1592 in Nivnice geboren als Jan Komenský, in de buurt van het huidige Uherský Brod. Op twaalfjarige leeftijd werd hij wees. Hij groeide op in de Broedergemeente, een protestantse geloofsgemeenschap die is ontstaan als gevolg van het kerkzuiverende optreden van Jan Hus (1369-1415). Na de Latijnse school studeerde Comenius van 1611 tot 1614 aan de Duitse universiteiten in Herborn en Heidelberg. In 1614 keerde hij terug naar Prerov en werd hij rector van de eerder door hem bezochte Latijnse school. In 1616 werd hij aangesteld tot predikant van de Broedergemeente.

Twee jaar later brak de Dertigjarige Oorlog uit die grote gevolgen heeft gehad voor de protestanten in Comenius' geboorteland. In de slag bij de Witte Berg werden ze vernietigend verslagen door de katholieke Habsburgers. Comenius dook van 1621 tot 1628 onder en moest in 1628 zijn vaderland verlaten. Sindsdien was hij voortdurend op reis en verbleef in Polen, Engeland, Zweden en Hongarije. In 1656 vestigde hij zich op uitnodiging van de welgestelde familie De Geer in Amsterdam. Hier werkte hij in relatieve rust aan zijn oeuvre. Op 15 november 1670 overleed Comenius in Amsterdam. Hij werd in de Waalse kerk in Naarden begraven.

Comenius ontplooidde een veelvoud aan activiteiten, schreef vele boeken en was behalve theoloog en filosoof ook een invloedrijk pedagoog. In diverse Europese landen heeft hij betekenis gehad voor de vormgeving van het onderwijs en zijn ideeën over opvoeding werken tot op de dag van vandaag inspirerend.

2.2. Comenius en Naarden

Het Comenius Mausoleum is in de jaren 1934-1937 in opdracht van de Tsjechische regering ingericht door befaamde Tsjechische kunstenaars van die tijd. Comenius stierf op 15 november 1670 in Amsterdam. Op 22 november werd hij in de Waalse kerk te Naarden begraven. De predikant van deze kerk, Jean Louis Grouwels, was een aangetrouwd lid van de familie De Geer die Comenius in Amsterdam ondersteunde. Dominee Grouwels betaalde uit eigen zak voor Comenius' begrafenis. Wat precies de reden is voor deze gang van zaken is tot op heden niet duidelijk.

De laatste rustplaats van Comenius raakte in de vergetelheid, maar met het streven naar onafhankelijkheid in Tsjechië nam de belangstelling voor Comenius toe. In 1871 herontdekte de Naardense notaris J.P. de Roeper de plaats van het graf in het originele grafregister van de Waalse kerk. Op de aangewezen plaats werden in 1929, naast dat van Comenius, de stoffelijke

resten van de oudheidkundige M. Brouwerius van Nidek en de officier L. Guerre aangetroffen. Na laboratoriumonderzoek werden zij op 25 juli 1929 op de oorspronkelijke plaats herbegraven.

In 1933 besloot de Nederlandse regering de voormalige Waalse kapel aan Tsjechoslowakije over te dragen voor een symbolische erfpacht van een gulden per jaar. De ondertekening vond plaats op 28 maart, de geboortedag van Comenius. De Tsjechoslowaken kregen de vrije hand bij de inrichting. In de periode 1933-1937 werd de ruimte gerestaureerd en ingericht als mausoleum. Het ontwerp van de Tsjechische architect Ladislav Machoň werd uitgevoerd door drie bekende Tsjechische kunstenaars: Jaroslav Benda (glaswerk), Jaroslav Horejc (koorhek met beelden en kandelaar) en Karel Štipl (houtsnijwerk).

Op 8 mei 1937 werd het mausoleum ingewijd. Sinds die tijd zijn het gebouw en het interieur onveranderd gebleven. De erfpachtovereenkomst daarentegen is na de Duitse inval van Bohemen en Moravië in 1938 door de Nederlandse staat opgezegd. In de periode 2007-2010 zijn de glas-in-loodramen, de glazen panelen en het houtsnijwerk grondig gerestaureerd.

3. Activiteiten in 2020

In 2020 heeft het Comenius Museum ernstige hinder ondervonden van de coronapandemie. Van 15 maart tot en met 3 juli 2020 was het museum op last van de overheid gesloten. Vervolgens konden de deuren geopend worden met strenge beperkingen wat betreft het aantal bezoekers en de in acht te nemen veiligheidsmaatregelen (bezoek vooraf aanmelden, 1,5 meter afstand, mondkapjes, ontsmetting van handen bij binnenkomst, maximaal 15 bezoekers in het museum). Nadat het museum van 5 tot en met 18 november weer gesloten was, volgde op 14 december een nieuwe lockdown voor een langere periode. Deze omstandigheden hebben een grote impact gehad op het functioneren van het museum. Bovendien werden we in de personele sfeer getroffen door ziekte en overlijden. Na een periode van ziekte sinds 2019 overleed in april 2020 onze directeur Hans van der Linde. Onze tweede vaste kracht, secretaresse Maria Krutzen, was in het gehele jaar 2020 eveneens permanent ziekgemeld.

3.1. Comeniusdag

Het jaarlijkse hoogtepunt van de Stichting is zonder twijfel de Comeniusdag die een sterk internationaal karakter heeft, meer dan 500 bezoekers trekt en waar vertegenwoordigers van ambassades van diverse Europese landen acte de presence geven, waaronder Tsjechië, Slowakije, Polen, Hongarije. Wegens corona kon de geplande Comeniusdag met de uit te reiken Comeniusprijs en de te houden Comeniuslezing echter geen doorgang vinden. De Comeniusprijs, die door de jury is toegekend aan prof. Tomáš Halík uit Praag, zal in 2021 alsnog uitgereikt worden, terwijl de Comeniuslezing, te houden door Mpho Tutu van Furth, eveneens in 2021 (op digitale wijze) uitgesproken zal worden.

De onafhankelijke jury van de Comeniusprijs bestond in 2020 uit de volgende personen:

Prof. dr. D.D. Breimer (voorzitter)

Prof. dr. M.J. Cohen

Mw. drs. A.Ch. van Es

Mw. drs. J.J.Tj. van den Hul-Omta

Dr. H.P.M. Knapen

Mw. R.V. Smelt-Verheul

Mw. drs. H. Verhoef (ambtelijk secretaris)

3.2. Tentoonstellingen

In 2020 is de installatie van de nieuwe vaste tentoonstelling Mundus Comenii – De Wereld van Comenius door onze Tsjechische collega's uit Uherský Brod grotendeels afgerond. Er is intensief samengewerkt met Kees Mercks en John Exalto om de teksten ook in het Nederlands beschikbaar te stellen. Een officieel openingsmoment volgt in 2021; de tentoonstelling is voor bezoekers al wel toegankelijk.

Van 14 januari t/m 29 maart 2020 is de dubbeltentoonstelling Portretten van Comenius wegens succes verlengd. Deze tentoonstelling werd in 2019 geopend in het kader van het Rembrandtjaar met een dubbeltentoonstelling waarin het portret van Comenius centraal staat.

‘Rembrandt & Comenius’ focust op het portret dat Rembrandt in 1665 schilderde. Het museum heeft een vroeg-20e-eeuwse kopie van dit werk in bezit. ‘Kijk Comenius’ toont een verzameling van Comeniusportretten in alle mogelijke vormen: getekend, geschilderd, in 3D of gebeiteld in penningen en munten.

Op 3 juli 2020 werd de tentoonstelling Reformpedagogiek op de schouders van Comenius geopend, waarbij o.a. drs. Anastasia Dingarten van de Hogeschool Utrecht als gastconservator betrokken was. De tentoonstelling werd door prof. dr. Luc Stevens geopend met een inspirerende lezing en trok veel positieve aandacht in de media. Wegens corona zal de tentoonstelling ook in 2021 te zien zijn. Van de bij de tentoonstelling geplande lezingen is alleen die van dr. Jacques Dane doorgegaan: op 24 september 2020 sprak hij in het mausoleum over ‘Comenius ontmoet de Reformpedagogiek’. De overige lezingen zullen (al of niet digitaal) naar verwachting in 2021 doorgang vinden.

3.3. Internationale contacten

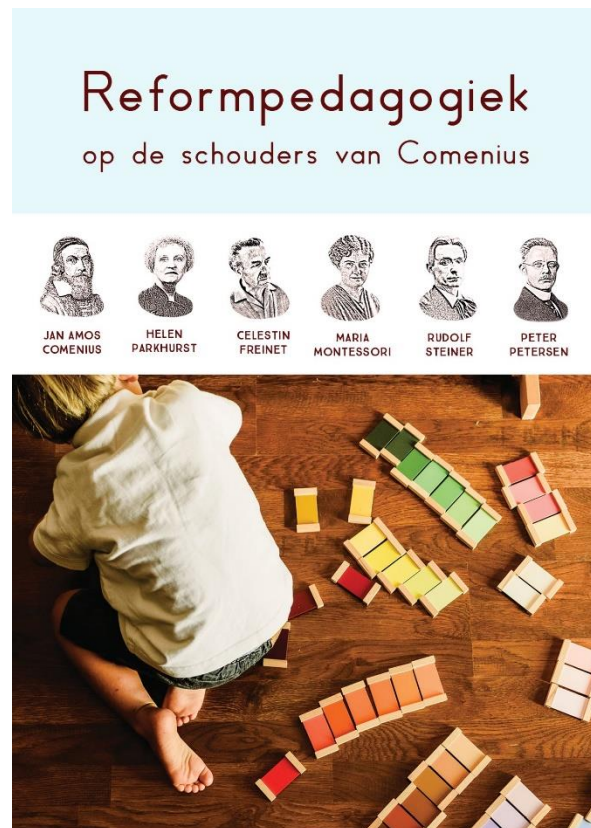
Met onze Tsjechische collega's uit Uherský Brod is nauw samengewerkt om de tentoonstelling Mundus Comenii – De Wereld van Comenius te realiseren. De tentoonstelling is gefinancierd door het Tsjechische Ministerie van Cultuur en voorbereid en uitgewerkt door Tsjechische en Nederlandse experts. De officiële opening zal in 2021 plaatsvinden, de tentoonstelling is inmiddels toegankelijk voor publiek.

In 2020 zijn er de reguliere contacten geweest met de ambassadeurs van Tsjechië en Slowakije, alsmede met het Tsjechisch Centrum. Op 28 maart 2020, de geboortedag van Comenius, zijn door een afvaardiging van het bestuur kransen gelegd bij het standbeeld en het graf. Op 15 november 2020, de sterfdag van Comenius, is vanuit het mausoleum deelgenomen aan de internationale 24-uurs marathon Reading Comenius Universally. Op 22 november hebben de ambassadeur van Tsjechië, de burgemeester van Gooise Meren en de voorzitter en secretaris van het bestuur van het Comenius Museum in een bescheiden plechtigheid bloemen gelegd bij het standbeeld en het graf van Comenius.

De internationale conferentie over Comenius & Pansophia, georganiseerd in samenwerking met o.a. Museum J.A. Komenský uit Uherský Brod en de Deutsche Comenius Gesellschaft, is uitgesteld tot 2021.

3.4. Comenius Speld

Voor personen met bijzondere verdiensten voor het werk van de Stichting is in 2018 de Comenius Speld in het leven geroepen. De Speld werd eerder uitgereikt aan Vladimir Hobrants (jarenlang actief als bestuurslid en bibliothecaris), Hans van Oostveen (oud-voorzitter), Jana Reinišová (oud-ambassadeur Tsjechië) en Maud Arkesteijn-van Willigen (voorzitter van de Raad van Advies). In 2020 werd de Comenius Speld uitgereikt aan Henk Woldring voor zijn jarenlange

bestuurswerk en vele publicaties over Comenius, alsmede aan Hans van der Linde vanwege zijn grote betekenis voor het werk van het museum.

3.5. Overige activiteiten

Op 26 juni werd aan de Keizersgracht 123, voor het Huis met de Hoofden, een filosofentegel onthuld met een uitspraak van Comenius. De tegel, die deel uitmaakt van filosofenwandelingen, is gerealiseerd door het Comenius Museum in samenwerking met de Vrijheid van Amsterdam. Tijdens de onthulling vonden we gastvrij onthaal in het Huis met de Hoofden, waar de Embassy of the Free Mind is gevestigd. Job Cohen, lid van de jury van de Comeniusprijs, onthulde

de tegel, die de volgende uitspraak van Comenius bevat: “De school die geheel aan haar doelstelling beantwoordt, is een werkplaats van humaniteit; ze verlicht het verstand van de leerlingen door de schittering van kennis.”

In 2020 ontving het museum van afstammelingen van de familie De Geer een fraai schilderij waarop een voormoeder van Louis de Geer staat afgebeeld. We zijn de schenkers hiervoor zeer erkentelijk.

Ondanks corona hebben diverse werkgroepen en vrijwilligers in het museum een bijdrage geleverd aan o.a. het technisch up to date houden van het gebouw, de verdere ontsluiting van de bibliotheek en het beheer van de collectie. Tevens is de sluiting van het museum te baat genomen om extra onderhoud te laten uitvoeren.

3.6. Bezoekersaantallen

2010	4968
2011	7773
2012	4667
2013	11305
2014	5688
2015	6196
2016	5754
2017	4975
2018	5497
2019	10127
2020	1689

(cijfers inclusief Comeniusdag; in de oneven jaren participeert het museum in het Fotofestival Naarden)

4. Organisatie en beleid

4.1. Organisatie

Het Comenius Museum en Mausoleum wordt bestuurd door de Stichting Comenius Museum en heeft een overeenkomst met de Tsjechische overheid en de gemeente Gooise Meren. De Stichting Comenius Museum is een onafhankelijke en zelfstandige juridische entiteit met een eigen doelstelling.

De Tsjechische regering verzorgt via het budget van het Comenius Museum in Uherský Brod de basisfinanciering van de kosten gemoeid met het dagelijks beheer van het mausoleum en de bedrijfsvoering van het museum. Het mausoleum wordt onderhouden door de Rijksgebouwendienst, terwijl het gebouw van het museum om niet ter beschikking wordt gesteld door de gemeente Gooise Meren.

Een en ander is geregeld in een op 1 december 2004 getekende samenwerkingsovereenkomst tussen het Comenius Museum te Uherský Brod (onder supervisie van het Tsjechische Ministerie van Cultuur), de Stichting Comenius Museum en de toenmalige gemeente Naarden.

Zorg voor de instelling: Mutual Cooperation Agreement

Het bestuur heeft in 2018 in Praag overleg gevoerd over de voortzetting van het 'Mutual Cooperation Agreement' tussen de Tsjechische overheid, de gemeente Gooise Meren en de Stichting. De nieuwe gemeente Gooise Meren heeft de terbeschikkingstelling van het museumgebouw aan de Stichting Comenius Museum gewaarborgd. De samenwerking, zoals voorgaande jaren met de gemeente Naarden, is door de gemeente Gooise Meren overgenomen en voortgezet.

Museumregister

Het museum beheert een eigen collectie voorwerpen en schilderijen gerelateerd aan Comenius, een eigen bibliotheek met werk van en over Comenius en zijn gedachtegoed, een eigen archief dat teruggaat tot de oprichting in 1892 en een verzameling documentatie. Het Comenius Museum is sinds het jaar 1997 geaccrediteerd bij het Nederlandse Museumregister en bleek bij de laatste audit in 2015 opnieuw te voldoen aan de eisen voor accreditatie. In 2020 is verder gewerkt aan de ontsluiting van de voorwerpencollectie, de bibliotheek en het instellingsarchief.

Bestuur

Het Algemeen Bestuur telt zeven leden. De leden worden benoemd voor een periode van vijf jaar. Hun aftreden is bij rooster geregeld.

Voorzitter: drs. J.H. Landsaat

Secretaris: mw. drs. H. Verhoef-Musílková

Penningmeester: H. Rörik

Algemeen bestuurslid: dr. S.B. Engelsman

Algemeen bestuurslid: N.C. van Loendersloot

Algemeen bestuurslid: mw. drs. S.G. Sap-van Saane

Algemeen bestuurslid: mw. V. Smelt-Verheul

Raad van Advies

De leden van de Raad van Advies worden voor een periode van twee jaar door het bestuur benoemd. De Raad bestaat uit de volgende leden:

Mw. drs. M. Arkesteijn-van Willigen, voorzitter

Dr. J. Dane, hoofd Collecties en Onderzoek, Nationaal Onderwijsmuseum Dordrecht

Mr. B.O. Dittrich, lid van de Eerste Kamer namens D66

P.J. Goedhart, onderwijskundige

Drs. J.C. Henneman, voormalig ambassadeur te Praag

Prof. dr. B. Naarden, emeritus hoogleraar Ruslandkunde Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. A.L.T. Notten, emeritus hoogleraar sociale agogiek Vrije Universiteit Brussel

Mw. drs. P. Reijnoudt-Post, directeur Nationaal Onderwijsmuseum Dordrecht

H. Roos, oud-docent Comenius College Hilversum

Mw. prof. dr. E. Ruijsendaal, bijzonder titularis BeNeLux – Universitair Centrum

J. Sadilek, ondernemer en bankdirecteur in Nederland en Tsjechië

Dr. L.J. Wagenaar, oud-conservator Amsterdam Museum

Directie en medewerkers

Sinds 1 juni 2020 is dr. John Exalto als directeur aan het museum verbonden. Het secretariaat is momenteel vacant.

Dankzij de grote inzet van ruim dertig vrijwilligers is het mogelijk om de deuren van het museum zes dagen per week voor het publiek te openen.

Beloningsbeleid

De bestuursleden en leden van de Raad van Advies van de Stichting Comenius Museum ontvangen geen vacatiegeld. Zij worden in de gelegenheid gesteld kosteloos deel te nemen aan activiteiten die het Comenius Museum organiseert. Zij ontvangen geen andere vergoedingen dan feitelijk gemaakte onkosten die in direct verband staan met hun functioneren als bestuurslid c.q. lid van de Raad van Advies. De vrijwilligers ontvangen een passende vergoeding conform de wettelijke regels.

ANBI

Naam instelling: Stichting Comenius Museum

Fiscaal nummer: 003078991

KvK nummer: 41192532

Adres: Kloosterstraat 33

1411 RS Naarden

Tel.: 035 – 6943045

E-mail: info@comeniusmuseum.nl

4.2. Beleid

Het Comenius Museum is een instelling ten dienste van de samenleving en haar ontwikkeling, toegankelijk voor het publiek, niet gericht op het maken van winst, die de materiële getuigenissen van en over Comenius, zijn gedachtegoed en zijn omgeving verwerft, behoudt en wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen.

Het museum heeft de ambitie om uit te groeien van Comenius Museum naar Comenius Kenniscentrum. Het beleidsplan laat zich in hoofdlijnen vertalen in de wijze waarop het museum invulling wil geven aan deze ambitie en waar zij dan voor heeft te zorgen.

De zorg voor de instelling

De basis van de instelling is gelegen in het mausoleum waar Comenius begraven ligt en het inpandig verbonden museum dat over een collectie, archief, bibliotheek en documentatie beschikt. Het museum is een in het Museumregister geregistreerd museum.

De zorg voor de collectie

Sinds het ontstaan in 1892 is een museale collectie ontstaan rond de persoon en het werk van Jan Amos Comenius. Naast de museale collectie beschikt het museum over een eigen instellingsarchief vanaf 1892, een gespecialiseerde bibliotheek en documentatie. De museale collectie is grotendeels geregistreerd in AdLib. Aan de registratie van het archief, de bibliotheek en de documentatie wordt momenteel gewerkt. Vervolgens zullen de geconstateerde leemten in de collectie zoveel mogelijk worden aangevuld om de basis voor de kenniscentrumfunctie te versterken.

De zorg voor het publiek

Het museum stelt de persoon en het werk van Comenius centraal en maakt daarbij gebruik van haar collecties en contacten. Met tentoonstellingen en andere publieksactiviteiten zoals rondleidingen, onderwijsprogramma's, lezingen, conferenties, publicaties, de Comeniusdag en Comenius Prijs en de website weet het museum uiteenlopende groepen belangstellenden en belanghebbenden te bedienen. Door samenwerking met instellingen op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal terrein zal het museum voor het publiek herkenbaarder worden als informant en vraagbaak over Comenius en daartoe ook nieuwe producten en diensten ontwikkelen.

De zorg voor de organisatie

Het Comenius Museum wordt gedragen door een bestuur (werkend op vrijwillige basis), een staf van bescheiden omvang (parttime directeur en parttime bureaumedewerker) en circa 30 vrijwilligers. Om aan de groeiende belangstelling en de geformuleerde ambities vorm te kunnen geven zal het netwerk van kennis en kennissen van het museum worden uitgebreid. Daarbij zal de bedrijfsvoering gericht zijn op samenwerking met externe partners en kostenefficiëntie om met beperkte budgetten zoveel mogelijk van de voornemens te realiseren.

5. Financiën

De Stichting Comenius Museum zou haar werkzaamheden niet kunnen uitvoeren zonder de genereuze steun van verschillende subsidiegevers. Wij danken in het bijzonder:

Ministerie van Cultuur, Tsjechië

Ministerie van Buitenlandse Zaken, Tsjechië

Muzeum Jana Amose Komenského, Uherský Brod, Tsjechië

Ministerie van Buitenlandse Zaken, Slowakije

Gemeente Gooise Meren

Comenius Leergangen

Rabobank

Vrienden van Comenius

NeWoMij Naarden

Stichting Comenius Museum Naarden

Financieel verslag 2020

Inhoudsopgave

- 1 Balans per 31 december 2020
- 2 Exploitatierekening 2020
- 3 Algemene toelichting
- 4 Toelichting op de balans
- 5 Toelichting op de exploitatierekening

Stichting Comenius Museum, Naarden

1. Balans per 31 december 2020

Activa

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Vorraad winkel	1.500	1.500
Vorderingen		
Omzetbelasting	11.605	18.540
Te vorderen en vooruitbetaald	-	4.375
	<u>11.605</u>	<u>22.915</u>
Liquide middelen	96.609	69.843
	<u>109.714</u>	<u>94.258</u>

Passiva

Eigen vermogen	51.754	50.819
Voorziening		
Voorziening onderhoud monument Masaryk	5.795	5.795
Voorziening vernieuwing museum	6.950	-
	<u>12.745</u>	<u>5.795</u>
Schulden op korte termijn		
Loonheffing	3.073	1.156
Pensioenpremie	3.365	-
Te betalen en vooruitontvangen	38.777	36.488
	<u>45.215</u>	<u>37.644</u>
	<u>109.714</u>	<u>94.258</u>

Stichting Comenius Museum, Naarden

2. Exploitatierekening 2020

Opbrengsten		2020 <u>begroting</u>	2020 <u>uitkomst</u>	2019 <u>uitkomst</u>
subsidie gemeente Naarden huur pand	45.600		45.600	45.600
subsidie Tsjechische Republiek	84.500		84.500	84.500
subsidie idem variabel deel	15.000		10.960	7.500
sponsorbijdrage Rabobank	-		10.000	-
rvo bijdrage (corona-crisis)	-		4.000	-
projectsubsidie Tsjechische Republiek	4.000		3.328	5.019
donaties	500		-	-
entreegelden	21.000		9.912	24.271
resultaat winkelverkoop	1.500		335-	987
bijdrage vrienden van Comenius	2.500		2.413	3.460
overige ontvangsten	2.000		941	1.418
		176.600	171.319	172.755
Kosten				
personeel	73.000		41.191	51.400
huisvesting	67.100		73.211	82.650
tentoonstellingen en manifestaties	17.000		39.299	27.034
algemene kosten	19.500		16.122	10.787
		176.600	169.823	171.871
Interest en bankkosten		-	1.496	884
		-	561-	601-
Resultaat boekjaar		-	935	283

Stichting Comenius Museum, Naarden

3. Algemene toelichting

Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

Materiele vaste activa

De materiele vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen gebaseerd op de geschatte levensduur.

Indien donaties worden ontvangen voor de aanschaf van materiele vaste activa worden deze donaties in mindering gebracht op de aanschafwaarde en wordt er alleen afgeschreven op een eventuele restant

Vorraden

de voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs , rekeninghoudend met incourantheid

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kosten

De kosten worden berekend op basis van historische kosten en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Stichting Comenius Museum, Naarden

4. Toelichting op de balans

	2020	2019
Te vorderen en vooruitbetaald		
Dit betreft :		
Subsidie Prins Bernhard Cultuurfonds	-	4.000
Te verrekenen met Museum Uhersky Brod	-	375
	-	4.375
 Liquide middelen		
Hieronder zijn verantwoord		
Kas	812	618
Rabobank	18.185	8.213
Rabobank , subsidierekening	112	1.012
Rabobank , rendementsrekening	77.500	60.000
	96.609	69.843
 Algemene reserve		
Saldo 1 januari	50.819	50.536
Resultaat boekjaar	935	283
	51.754	50.819
 Voorziening onderhoud monument Masaryk		
Op 18 december 2015 werd het Comenius Museum juridisch eigenaar van het monument "tomas G.Masaryk en Rotterdam".Van de initiatiefnemers werd een bedrag ontvangen ter dekking van verzekering en onderhoud voor de komende jaren	5.795	5.795
 Voorziening vernieuwing museum		
Op korte termijn zijn enkele vernieuwingsprojecten voorzien		
Voor de financiering hiervan wordt getracht de benodigde gelden bijeen te brengen via subsidies, bijzondere ontvangsten etc		
In het verslagjaar werd een legaat ontvangen en kwamen gelden binnen via een crown-fundingsactie	6.950	-
 Te betalen en vooruitontvangen		
Hieronder is gerangschikt :		
Reservering voor Symposium 2020	12.500	13.280
Verbouwingskosten	-	7.401
Te betalen facturen	777	1.307
Te betalen schilder	6.000	-
Te betalen nieuwe web-site	10.000	4.000
Overige te betalen kosten	9.500	10.500
	38.777	36.488

Stichting Comenius Museum, Naarden

5. Toelichting op de exploitatierekening

	2020 begroting	2020 uitkomst	2019 uitkomst
Winkelresultaat			
Verkopen	2500	880	2.720
Kostprijs verkopen	-1000	1.215-	1.733-
	1500	335-	987
 Overige ontvangsten			
Zaalhuur en verzorgen vergaderingen	2.000	941	1.418
 Personeel			
Salarissen	42.000	33.945	48.951
Ziekengeld	-	20.373-	24.769-
Doorberekend salaris naar kosten tentoonstellingen en manifestaties	-7.000	7.000-	7.000-
Vrijwilligers	15.000	10.278	13.899
Sociale lasten	10.000	10.667	9.254
Pensioenpremie	7.500	4.533	7.031
Reiskosten personeel	2.500	1.917	1.617
Overige personeelskosten	3.000	7.224	2.417
	73.000	41.191	51.400
 Huisvesting			
Huur	45.600	45.600	45.600
Energie	7.500	4.163	5.830
Schoonmaak	6.500	4.352	6.917
Beveiliging	5.000	4.847	3.542
Onderhoud	1.500	12.434	1.912-
Onderhoud t.b.v.huisvesting nieuwe vaste tentoonstelling	-	1.135	22.010
Overige	1.000	680	663
	67.100	73.211	82.650

Stichting Comenius Museum, Naarden

5. Toelichting op de exploitatierekening

			2020 begroting	2020 uitkomst	2019 uitkomst
Tentoonstellingen en manifestaties					
Maria	16-11-2018	13-1-2019		-	91
Kunst in de klas	1-2-2019	19-5-2019		-	4.616
Rembrandt en Comenius/ Kijk Comenius	12-7-2019	29-3-2020		159	3.809
Comenius en de Reformpedagogiek	3-7-2020	tot heden		20.292	-
Nieuwe permanente tentoonstelling eigen bijdrage				4.960	-
Symposium 2020				-	13.273
Viering geboortedag Comenius "Comeniusdag"				2.054	297
Symposium t.g.v.uitkomen boek pansofie Comenius				-	306
Collectie en tentoonstellingsmaterialen				2.926	348
Communicatie / website				8.908	4.294
			13.000	39.299	27.034
Algemene kosten					
Salarisadministratie			550	442	390
Kantoorbenodigdheden			1.000	145	510
Telefoon			1.000	426	424
Porti minus doorberekend			150	240	372
Computerkosten			3.500	9.950	3.463
Lidmaatschappen			1.500	740	852
Verzekeringen			3.500	3.357	2.888
Reis-, verblijfkosten personeel, dienstreizen			1.000	58	15
Huishoudelijke kosten			1.300	272	690
Bestuurskosten			1.000	492	684
Overleg Uhersky Brod			5.000	-	499
Diversen			-	-	-
			19.500	16.122	10.787